

A kisipar mint társadalmi és lélektani probléma

Tonelli főtitkár előadása a Közgazdasági Társaságban

(A Délmagyarország munkatársától.) A Magyar Közgazdasági Társaságban szerdán este dr. Tonelli Sándor, a szegedi kereskedelmi és iparkamara főtitkára, „A kisipar, mint társadalmi és lélektani probléma” címmel előadást tartott.

Előadásában abból indult ki, hogy a kisipari törekvések lényegükben *osztálymozgalom* jellegűek, az osztálymozgalmakban pedig a szoros vett gazdasági tényezőkön kívül a *lélektani* szempontok is döntő szerepet játszanak. Ennek igazolására mindenekelőtt idézte az előadó Sebastian Brantot, a XV. század végén élt híres humanistát, aki *Narrenschiff* néven írt egy hosszú költeményt, amely vázolja minden társadalmi osztály helyzetét. Maga a *Narrenschiff* az egész világ hajója, melyet bolondok kormányoznak. Költeményében a kisipar panaszait úgy adja elő, hogy azok szóról-szóra egyeznek a mostani panaszokkal. Igen ám, de Brant idejében még nem volt mai értelemben vett kapitalizmus és gyár, ha tehát a panaszok akkor is ugyanazok voltak, nem lehet egyszerűen azt mondani, hogy a gyár tette tönkre a kisipart, hanem bizonyos változtatást kell eszközölni a sorrendben. Brant ideje az abszolút fejedelmi hatalmak kialakulásának kora, melyek állandó hadseregeikkel és egyéb nagy szükségleteikkel olyan feladatok elé állították a gazdasági életet, melyet a középkori kisipar nem tudott megoldani. A sorrend tehát az, hogy a *szükségletek teremtettké meg a kapitalisztikus vállalkozást és a gyárpárt, melynek versenye mellett a kisipar lemaradt.*

Ez a kisipar lélektani problémájának magyarázata. Minden társadalmi osztály ideológiájának képzelet a multban gyökereznek. Ezzel szemben a társadalmi osztályok elhelyezkedésében, relatív súlyában nagy változások mennek végbe. Ezt látja és érzi a kisipar. A középkor városi életében a céhekben tömörült *„tisztas ipar”* minden volt; viselte a városi méltóságokat, végezte a közigazgatást, jogszabályokat alkotott; tekintélyben, gazdaságban, világmeghatározásban vezető helyet foglalt el. A gazdasági élet átalakulása folytán, mely az ipari forradalomban csúcsosodott ki ez az osztály politikai súly, vagyoni erő és társadalmi elhelyezkedés tekintetében lemaradt. Bizonyos mértékig még a munkásosztály is elébe került, mert az tömegénél fogva be tudja vinni a parlamentekbe képviselőit, míg a kisiparosok alig. Ez a lemaradás a forrása a kisipar állandó helyzeti elégedetlenségének és annak a törekvésnek, hogy *helyzetét törvényhozási intézkedésekkel megjavítsa.*

Az előadó ennek igazolására ismertetette a német, osztrák és magyar ipari törvényhozás történetét a múlt század derekától kezdve, amely a kisipar követeléseinek megfelelően mindenütt a szigorítás irányában haladt. Az érdekelték minden egyes esetben azt remélték, hogy a követelt reform fogja meghozni helyzetük javulását és mindenütt az illúziók szertefoszlása, kiábrándulása és még nagyobb elégedetlenség lett az eredmény. Paradoxnak látszik, de úgy van, hogy a kisipar azonos gazdasági helyzete mellett, lélektanilag kevesebb a baj azokban az országokban, melyek nem akarták a kisipari kérdéseket ugynevezett ipartörvényekkel megoldani, mert ezekben a kisipar elkerülte a csalódásoknak egész sorozatát. Formális törvényekkel ugyanis a gazdasági élet törvényyszerűségeit megkorrigálni nem lehet.

A helyzeti elégedetlenség és a csalódások sorozata okozza — mondotta végül —, hogy a kisipar mai állapotában mindenütt *sérelem* lát és bizalmatlansággal viseltetik úgy a hivatali szervezettel, mint a többi társadalmi osztályokkal szemben. Ez a kisipari kérdések intézésének legnagyobb nehézsége. Tonelli előadását számos gyakorlati példa felsejölése után azzal fejezte be, hogy elsősorban nem kisipari törvények kellenek, hanem *gazdasági megszervezésre és munkakialakításra van szükség*, mindenekelőtt pedig az általános és szakirányú oktatás révén úgy kell emelni a kisipar színvonalát, hogy helyét a megváltozott viszonyok mellett is meg tudja találni.

Tonelli főtitkár előadása végén sokáig tapsolta a nagyszámú közönség.

Megérkeztek a „CSEPEL”

kerékpárok, gyári árban
165 P-ért részletre
nálem kaphatók
Gumik, szerelések részletre is!
Szántó Lajos gépraktára
Református palota. Városi gőzfürdővel szemben.

Estélyre, színházba stb.
a finomszálú

Százszorszép

harisnyát ajánljuk

GARANTÁLT BEMBERGSELYEM

arany P 5.20
ezüst P 4.30

Délelőttre, délutánra

EZERJÓ

a kipróbált strapaharisnya

GARANTÁLT BEMBERGSELYEM

arany P 5.50
ezüst P 4.50

Gé-Ef-Bé

az egyedüli magyar gyárimány

Bembergselem harisnya

minden létező divatszínben.

Gyári lerakat

Pollák Testvéreknel

Csekonics ucca és Széchenyi tér.

Vigyázat!

óvakodjunk az értéktelen
utánzatoktól!

MIMÓZA

az olcsó, de tartós
reklámharisnya

GARANTÁLT BEMBERGSELYEM

ezüst P 3.80

IGAZGYÖNGY

az erősszálú, stíluszövésű
tavaszi harisnya

GARANTÁLT BEMBERGSELYEM

arany P 6.—

Hirek

III/27. Csütörtök. Róm. kath. Dam. J. Pro-
testáns Hajnalka. Nap két 5 óra 51
perckor, nyugszik 6 óra 21 perckor.

A Somogyi-könyvtár nyitva délelőtt 10—12-ig, dé-
lután 4—7-ig. A múzeum nyitva délelőtt 10—12-ig,
délután zárva.

Egyetemi könyvtár (központi egyetem I. eme-
let) nyitva délelőtt 8—12-ig, délután 3—7-ig.

Szegeden a gyógyszerlárok közül szolgálatot tar-
tanak: Barcsay Károly, Széchenyi tér 12. Frankl
Antal, Szent György tér 6. Gergely Jenő, Kossuth
Lajos sugárút 31. Dr. Löbl Imre, Gizella tér 3.
Moldván Lajos, Újszeged, Vedres ucca 1. Selmeczy
Béla, Somogyitelep.

— Kertész K. Róbert államtitkár Szegeden.
Kertész K. Róbert kultuszminiszteri államtitkár
szerdán délelőtt Szegedre érkezett Rerrich Béla
műépítész társaságában. Az államtitkár elmondotta,
hogy az egyetemi építkezéseket kívánja itt meg-
tekinteni, különösen az árkádok Templom-terét,
ahol a szobrokat fogják elhelyezni. Megtekinti
azokat a helyeket is, amelyek a Pásztor János-
féle allegorikus szobrok elhelyezésének kérdésével
kapcsolatban kombinációba kerültek. Az állam-
titkár délelőtt meglátogatta a polgármestert, aki-
vel különböző építkezési kérdésekről tárgyalt. A
polgármester után meglátogatta hivatalában dr.
Aigner Károly főispánt, majd Rerrich Bélá-
val bejárta az egyetemi építkezések színhelyét. Az
államtitkár pénteken délután utazik vissza Buda-
pestre.

— Vasárnap érdekes felolvasó ülést tart a Du-
gonics-Társaság. A Dugonics-Társaság március
30-án, vasárnap délután 4 órai kezdettel a város-
háza közgyűlési termében felolvasó ülést tart a
következő műsorral: Berczeli Anzelm Károly
vendég: Költemények. Juhász Gyula rendes tag:
Költemények. Sz. Szigethy Vilmos rendes tag:
Az olvasztott aranytól a csillagesőig. Novella.

— Házasság. Rosner Rózsika és Schermer
Ferenc március 25-én házasságot kötöttek.

— A nyugdíjasok segélykérelme. A városi nyug-
díjasok küldöttsége kereste föl Polczner Zoltán
nyugalmozott közgyám vezetésével a polgármestert.
A küldöttség hivatkozva arra, hogy a belügyminis-
ter a költségvetésben a segélyezésekre és jutal-
makra előírt 48.000 pengőből 15.000-et törölt, te-
hát még maradt annyi, hogy abból a régi nyug-
díjasoknak valami segítséget utaljon ki a város.
Ha a polgármester ezt a kérdést saját hatásköré-
ben nem intézhetné el, akkor a küldöttség azt
kérte, hogy a tizenegy városatya által aláírt indít-
ványt terjessze a polgármester pártoló javaslatával
a közgyűlés elé. A polgármester megígérte, hogy
amit lehet, megtesz a nyugdíjasok érdekében,
figyelmezteti azonban őket, hogy a kormány nem
járul hozzá a segélyek kiutalásához, mert nem
akarja, hogy a város nyugdíjasai jobb helyzet-
ben legyenek, mint az állami nyugdíjasok.

— Temetés. Nagy és őszinte részvét mellett te-
mették el kedden Schwarz Rudolfnét a zsidó
temető cinterméből. A gyászszertartás után a nagy-
számu gyászoló közönség a sírjához kísért ki a
széles körben tisztelt urnó koporsóját.

— Szabadegyetemi előadás. A Ferenc József
Tudományegyetem Barátságai Egyesülete csütörtök-
kén délután 6 órakor az egyetemi könyvtár előadó-
termében (központi egyetem, I. emelet, jobbra)
előadást tart. Előadó: dr. Polgár Péter ügyvéd.
Előadásának címe: Jogi pályák: ügyvédi, bírói
és közigazgatási pályák. Belépés díjtalan.

— A márciusi harminnapos Del-Ka-cipővásár
páratlan előnyöket nyújt. Fiók: Kárász-u. 14. 751

— Egy szegedi író külföldi sikere. Vászár-
helyi Juliának, a kitűnő szegedi írónőnek írásait
most kezdte közölni Olaszország egyik legelőke-
lőbb napilapja, az Il Popolo di Calabria.
Az első novella a március 18-iki számban jelent
meg, igen szép fordításban. Lucia Gambelli
olasz író, Anna e la vita címmel, finom
nyelvvel, sok érzéssel adta vissza a novella
hangulatát. Az első novella megjelenése után har-
minc másik novellát kértek Vászárhelyi Juliától,
mivel munkájának szociális tendenciája, erős szo-
ciális kolonitja nagy tetszést váltott ki. Novellái
olasz nyelven könyvekben is meg fognak je-
lenni. Vászárhelyi Julia azon kevés író közé került,
akiket szívébe fogadott az olasz irodalom.

— Gond nélkül, olcsón berendezkedhetik az Asz-
talosmesterek (Szendrői G. és Társai), Du-
gonics-tér 11. 62

„SKF” svéd golyóscsapágyak kaphatók Ka-
cses és Magay, Szeged, Kölcsey u. 1. 915